

[Udenrigsministeren]

f.eks. det britiske Vulcanfly, der er relativt sårbart.

Det var på denne baggrund, at NATOs stats- og regeringschefer i 1977 vedtog og i 1978 efter visse foreløbige studier bekræftede, at spørgsmålet om en modernisering af NATOs TNF-styrker måtte nærmere overvejes. I fortsættelse heraf er der på ekspertniveau inden for NATO blevet udarbejdet et oplæg til en beslutning om en modernisering af NATOs TNF-våben til fremlæggelse på ministermødet i Bruxelles den 12. december.

Oplægget indeholder forslag om to parallelle og snævert forbundne beslutninger, hvoraf den ene beslutning vedrører iværksættelse af et moderniseringsprogram om at indsætte 572 langtrækkende amerikanske TNF-våben i Europa. De pågældende nye våben, de såkaldte krydsermissiler og Pershing II, der i modsætning til SS-20 missilet kun er udstyret med ét sprænghoved hver, findes ikke i dag og vil tidligst kunne være klar til indsættelse i 1983-84. Den anden beslutning indeholder et forslag til Sovjetunionen om snarest muligt at indlede våbenkontrollforhandlinger om disse våben med sigte på at undgå det rustningskapløb, som ingen kan være interesseret i.

Programmet skal altså ikke kunne matche Sovjetunionens sprænghoved for sprænghoved. Det vil ikke indebære nogen forøgelse af antallet af nukleare våben i Vesteuropa. Tværtimod overvejes det ud over de tilbageførte våben, der skal finde sted, i takt med indsættelsen af de nye våben at foretage yderligere reduktioner af de eksisterende taktiske atomvåben. Målet er, at nettoresultatet bliver en betydelig reduktion af de eksisterende lagre af taktiske atomvåben i Vesteuropa.

Forslaget om våbenkontrollforhandlinger er fra dansk side fra starten blevet anset som en helt afgørende forudsætning for, at en gennemførelse af en modernisering overhovedet kunne overvejes. Fører disse forhandlinger mellem USA og Sovjetunionen til resultat i løbet af de 3-4 år, der hengår, før NATO kan realisere moderniseringsbeslutningen og indsætte de nye våben, er der udtrykkeligt i alle alliansens beslutningsoplæg lagt op til, at dette vil påvirke omfanget af NATOs indsættelse af disse våben, der i gunstigste fald måske helt vil kunne undlades.

Jeg tager det som ganske givet, at der her i tinget er fuld enighed om, at man hurtigst muligt bør indlede forhandlinger om begrænsninger af TNF-våbnene, der ikke hidtil har været genstand for særlige våbenkontrollforhandlinger.

Det spørgsmål, der kan diskuteres, og som jo er blevet diskuteret også uden for Danmark, er, om vi skal søge at gennemføre forhandlinger, inden der tages stilling til et moderniseringsforslag eller først efter en principbeslutning herom. Jeg har lagt mærke til i den almindelige debat, at der er fremført mange argumenter herfor i den senere tid. Et af argumenterne for ikke at tage en principbeslutning, inden der har været ført forhandlinger, har været en fremhævelse af, at man opruster for at nedruste. Hertil siger andre så, at en principbeslutning om en TNF-modernisering ikke indebærer nogen indsættelse af nye våben de første 3-4 år. Den mellem-liggende periode kan derfor udmærket, hvis begge parter viser fornøden vilje hertil, føre til et våbenkontrolresultat.

Der ligger i denne tidsramme for forhandlingerne en meget stærk tilskyndelse til at demonstrere en ægte forhandlingsvilje. Uden en sådan tilskyndelse ville Østsiden efter denne opfattelse blot uhindret fortsætte udbygningen og moderniseringen af sit TNF-potentiel med 50 SS-20 pr. år, medens Vestsiden ensidigt og uden at have opnået nogen indrømmelser herfor ville have pålagt sig selv ikke at foretage nogen modernisering under forhandlingerne.

Det foreliggende oplæg fra NATO går som bekendt ind for en moderniseringsbeslutning, der omgående følges op af forhandlinger med henblik på at udnytte de år, der vil hengå, før beslutningen vil kunne føres ud i praksis. Der er meget positivt af præsident Bresjnev i oktober udtalt bemærkninger om kontrollforhandlinger om disse våben.

Med hensyn til Danmarks stilling i denne sag vil jeg godt understrege et par principper:

Danmarks NATO-politik er uændret. Danmark vil fortsat leve op til de forpligtelser, vi mener påhviler os som medlem af en sådan alliance. På denne baggrund anser regeringen det for vitalt fortsat at bygge sin udenrigs- og sikkerhedspolitik på tilslutning fra de partier, der har støttet vort medlemskab af NATO siden 1949.